

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

Förslag till remissvar gällande betänkande av Kliva-utredningen: *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, SOU 2020:66*

(Utbildningsdepartementets dnr U2020/06271)

Förslag till beslut

Utbildningsgruppen föreslås

godkänna föreliggande förslag till remissvar gällande betänkande av Kliva-utredningen; *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, SOU 2020:66* samt

översända remissvaret till Utbildningsdepartementet

Sammanfattning av ärendet

I betänkandet *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk* lämnas en rad förslag och bedömningar gällande förändringar av sfi som på olika sätt kan få påverkan i ett regionalt perspektiv. GR bedömer att de kan komma att påverka genomförandet av de kombinationsutbildningar i form av yrkesutbildningar med språkstöd som erbjuds i regionen. Bedömningen är att de även kommer ha inverkan på hur kommunerna i samverkan kan hantera regionalt yrkesvux men även på kommunernas förutsättningar att bedriva kommunal vuxenutbildning, vilket i sin tur kan få påverkan på regional nivå.

GR tillstyrker utredningens övergripande förslag beträffande styrning och ansvarsfördelning, samt delar utredningens syn på behovet av att stärka Skolinspektionens och Skolverkets uppdrag på området. Skolverket bör säkerställa att personalstatistik om sfi och övrig komvux alltid ingår i den samlade information om pedagogisk personal som sammanställs. GR tillstyrker också utredningens förslag om förändringar gällande SCB:s nationella räkenskapsammandrag. En ändamålsenlig och tillförlitlig statistik är ett viktigt verktyg i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete som underlag för ändamålsenliga beslut som rör den

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

kommunala vuxenutbildningen i kommunen. Vidare välkomnar GR utredningens förslag om att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödmaterial för offentlig upphandling inom vuxenutbildningen, samt att Skolverket föreslås få i uppdrag att ta fram allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete med fokus på komvux.

GR lyfter vissa perspektiv av vikt gällande utredningens förslag om en tidsbegränsad rätt till sfi på 4 år med möjlighet till förlängning av utbildningen vid särskilda skäl. GR vill i detta sammanhang påtala vikten av att elever som påbörjat en kombinationsutbildning ska ha skäl nog att få slutföra utbildningen.

Vidare tillstyrker GR förslagen om sammanställning, spridning och medel till praktisknära forskning i fråga om vuxnas lärande och efterfrågar forskning och ytterligare beprövad erfarenhet rörande undervisning av vuxna på yrkesutbildningar inom flera branscher.

Beslutsunderlag

[Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk SOU 2020:66](#)

Bedömning och förslag till remissvar

Göteborgsregionen (GR) yttrar sig härmed över betänkandet *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk* och avlämnar följande remissvar. GR lämnar synpunkter på betänkandets förslag ur ett regionalt perspektiv och berör därför inte de förslag som i huvudsak berör kommunernas uppdrag som skolhuvudmän. Synpunkter på betänkandet har inhämtats från sakkunniga inom GR och tjänstemannanätverk med koppling till vuxenutbildning. Remissvaret är behandlat av Utbildningsgruppen som är GR:s politiska styrgrupp på utbildningsområdet.

GR är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige vars uppgift är att verka för samarbete över kommungränserna och vara ett forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom regionen. GR ska också stödja kommunerna med kompetenshöjande insatser, bevaka omvärlden och förmedla framtidsbilder. GR är en delregional aktör och verksamheten ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt och internationellt. De tretton medlemskommunerna är Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. GR:s avdelning Utbildning utgör en regional arena för skolhuvudmännen i delregionen. I samverkan med kommunerna, lärosäten och med andra kommunalförbund och regioner, genomför GR Utbildning bland annat olika fortbildningsinsatser inom utbildningsområdet med fokus på förbättrings- och utvecklingsområden från

förskola till vuxenutbildning. En strategisk del av verksamheten är de nätverk av kommunrepresentanter såsom utbildningschefer och verksamhetschefer som samordnas inom GR gällande bland annat skolformsrelaterade områden. Som kommunalförbund är GR myndighetsutövande gällande antagningen till gymnasieskolan, anordnande av lärande för vuxna och bedrivande av internationellt inriktad förskoleklass-, grund- och gymnasieskoleverksamhet.

Inom den regionala samverkan för vuxenutbildning i GR erbjuds flera yrkesutbildningar med språkstöd. Då kombineras den gymnasiala yrkesutbildningen med studier inom sfi, eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå. Under utbildningen läses även yrkessvenska. Vid behov kan även studiehandledning på modersmålet ingå. Utbildningen kännetecknas av att yrkeskurserna och studierna i svenska läses parallellt, och att ämnena integreras. Det är mot denna bakgrund som GR lämnar ett remissvar, då bedömningen är att utredningens förslag även berör kombinationsutbildningar inom sfi.

Mer specifikt vill GR lämna följande synpunkter.

Styrning och ansvarsfördelning (kap 5)

5.9 Förslag gällande styrning, uppdrag till Skolverket och Skolinspektionen mm, s. 141

Utredningen konstaterar att sfi idag är vildvuxet och spretigt. Kommunerna har ansvaret för sfi-undervisningen, men möjligheten att lägga ut verksamheten på entreprenad skapar en stor olikvärdighet och brister i kvaliteten. Utredningen framhåller även att tillämpningen av regelverket brister idag, då kommunerna inte tar ett tillräckligt ansvar för kvaliteten i sfi. GR tillstyrker utredningens övergripande förslag beträffande styrning och ansvarsfördelning, samt delar utredningens syn på behovet av att stärka Skolinspektionens och Skolverkets uppdrag på området. Vidare välkomnar GR utredningens förslag om att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödmaterial för offentlig upphandling inom vuxenutbildningen. Utifrån perspektiv på regional yrkesutbildning med språkstöd samt behov av utvecklat systematiskt kvalitetsarbete som uttryckts i rektorsintervjuer i en kartläggning av sfi inom Göteborgsregionen (projektet GRINT) välkomnar GR även det stöd och den fördjupade diskussion som allmänna råd kan innebära i fråga om systematiskt kvalitetsarbete. GR tillstyrker sålunda utredningens förslag att Skolverket får i uppdrag att ta fram allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete med fokus på komvux.

5.11.1. Förändringar i Statistiska centralbyråns nationella räkenskapsammandrag, s. 157

GR tillstyrker utredningens förslag om förändringar gällande SCB:s nationella räkenskapsammandrag. Statistiken som idag finns gällande sfi är bristfällig och bör ses över för ökad korrekthet och tillförlitlighet. Statistiken för sfi bör redovisas på samma sätt som övriga delar inom komvux, för att möjliggöra ett bättre beslutsunderlag för kommunernas långsiktiga planering av kostnaderna för olika typer av utbildningar. GR tillstyrker således förslaget, vilket innebär att den nationella statistiken byggs ut. GR vill i sammanhanget också betona vikten av att särredovisa statistiken för kombinationsutbildningar från övrig statistik inom sfi, då GR inom sitt samverkansområde varje år bedriver ett stort antal yrkesutbildningar med språkstöd, dvs kombinationsutbildningar för ökad måluppfyllelse. Genom särredovisning av statistik för denna typ av utbildningar, möjliggörs en kostnadsanalys och jämförelse av måluppfyllelse och resurseffektivitet i samband med kommunernas planering och dimensionering av utbildning. GR bedömer att detta sannolikt kommer innebära en utvidgad uppgiftsskyldighet för kommunerna och vill därför lyfta vikten av att staten ersätter kommunerna för denna utökade uppgift.

5.11.2 Förändringar i Skolverkets insamling och redovisning av statistik, s. 160

GR tillstyrker utredningens förslag om förändringar gällande Skolverkets insamling och redovisning av statistik rörande grundläggande och gymnasial nivå. Statistiken för grundläggande och gymnasial nivå bör redovisas på samma sätt som sfi, för att möjliggöra ett bättre beslutsunderlag gällande resultat och synliggöra övergångar mellan olika delar inom komvux. GR vill i sammanhanget också betona vikten av att särredovisa statistiken för kombinationsutbildningar från övrig statistik inom sfi. Som tidigare nämnts bedrivs det inom GR ett stort antal yrkesutbildningar med språkstöd varje år. Genom särredovisning av statistik för denna typ av utbildningar, möjliggörs en jämförelse av elevernas måluppfyllelse mellan olika typer av utbildningar. Förslaget innebär att den nationella statistiken byggs ut, och därmed en utvidgad uppgiftsskyldighet för kommunerna. GR vill lyfta vikten av att staten ersätter kommunerna för denna nya uppgift. GR vill tillägga att det är önskvärt att i det systematiska kvalitetsarbetet kunna följa upp elevens övergångar och resultat på grundläggande och gymnasial nivå utifrån elevens studieväg under tidigare sfi-studier. Detta för att kunna följa och stärka förutsättningarna för elever med kort tidigare skolbakgrund under vidare studier på grundläggande och gymnasial nivå, exempelvis inom ramen för regionala yrkesutbildningar.

5.11.3 Skolenheter för anordnare inom entreprenad, s. 161

GR tillstyrker utredningens bedömning gällande behovet av en juridisk utredning av vilka uppgifter som Skolverket kan samla in och redovisa i den nationella statistiken när det gäller externa anordnare av utbildning inom entreprenad i komvux.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

Kommunerna har ansvaret för sfi-undervisningen, men utredningen konstaterar att möjligheten att lägga ut verksamheten på entreprenad riskerar att skapa en stor olikvärdighet och brister i kvaliteten. Den ökande förekomsten av entreprenad i den kommunala vuxenutbildningen och kommuners olika sätt att organisera entreprenaden försvårar insamlingen av säkra uppgifter samtidigt som behovet är stort att kunna göra kvalitativa uppföljningar av verksamheterna. Insamlingen av uppgifter försvåras även av att företagsuppgifter omfattas av sekretess. Genom en förbättrad statistik av exempelvis studieresultat, distansstudier och kostnader hos externa utbildningsanordnare förbättras huvudmännens beslutsunderlag och därmed kan en ökad stabilitet och likvärdighet inom sfi bli möjlig.

GR vill i sammanhanget också betona vikten av att särredovisa statistiken för kombinationsutbildningar från övrig statistik inom sfi, även för externa anordnare. Inom GR används både kommunala och externa utbildningsanordnare för yrkesutbildningar med språkstöd. Möjlighet måste finnas att följa upp statistiken hos samtliga utbildningsanordnare. Vidare har kommunerna inom GR utarbetat en regiongemensam modell för yrkesutbildningarna med språkstöd, där efterlevnaden av denna blir viktig att följa upp för bästa måluppfyllelse. Detta gäller självklart både kommunala och externa utbildningsanordnare.

Inför eller inom ramen för regionala projekt för kvalitetsutveckling inom vuxenutbildning kan GR eller respektive huvudman ha behov av att sammanställa statistik för behovsanalys på verksamhetsnivå. Då en betydande del av vuxenutbildningen bedrivs på entreprenad välkomnas förslaget, för en mer nyanserad statistisk bild. Inom GR:s projekt InVäst saknades i viss mån underlag, exempelvis för att urskilja behov av anpassningar av undervisningen hos eleverna per studieväg i de deltagande verksamheterna. Om en sådan behovsbild varit tillgänglig utifrån en analys av elevers progressionsbild (se förslaget om individuell progressionsplanering under avsnitt 7.4) inom de deltagande sfi-verksamheterna hade utvecklingsarbetet inom projektet gått betydligt fortare. Få av de deltagande sfi-verksamheterna hade på förhand underlag för att visa elevbehov i förhållande till de nationella målen.

5.11.4 Pedagogisk personal i sfi och komvux, s. 163

GR tillstyrker utredningens förslag gällande att säkerställa personalstatistik inom sfi och övrig komvux. Skolverket redovisar en omfattande och informativ statistik om pedagogisk personal i hela skolväsendet. Strävan finns att uppgifterna ska redovisas på samma sätt oavsett skolform och nivå. Det finns dock en otydlighet och möjlighet till vida tolkningar när det gäller inrapporteringen av pedagogisk personal, inte minst gällande sfi-lärare. Med ett kvalitetssäkrat statistiskt underlag rörande pedagogisk personal inom sfi, möjliggörs bättre kommunala och regionala prognoser gällande kommande rekryteringsbehov.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

GR delar utredningens uppfattning om att vägledning är av central betydelse i den kommunala vuxenutbildningen och studie- och yrkesvägledarens roll är avgörande för att de vuxna eleverna ska kunna göra välinformerade val. Det är därför av största vikt att synliggöra den studie- och yrkesvägledning som finns i komvux, och GR tillstyrker därmed utredningens förslag om att uppgifter om studie- och yrkesvägledartjänster som redovisas på riksnivå även ska redovisas på kommunnivå. Då det inom Göteborgsregionen finns ett regionalt frisök till yrkesutbildningar med språkstöd är det viktigt att elever i varje kommun inom samverkansområdet får den studie- och yrkesvägledning som man har rätt till enligt styrdokumentet. Det blir således viktigt att denna statistik följs upp på kommunnivå. För GRs del är det också intressant att veta hur stor andel av alla elever som faktiskt får tillgång till studie- och yrkesvägledning. Detta är därför något som mäts genom regionala enkäter gällande yrkesutbildningarna med språkstöd.

En mindre kartläggning av studie- och yrkesvägledningen inom vuxenutbildningen i Göteborgsregionen visar behov av en översyn av resurser för studie- och yrkesvägledning i flera kommuner. Ett tydligt elevbehov enligt intervjuer inom kartläggningen är att i högre grad än idag tillgängliggöra enskilda samtal och handledande processer för utrikesfödda elever i förhållande till studie- och yrkesval. Rektorer i flera kommuner uttrycker i kartläggningen att ytterligare personalresurser krävs för att vuxenutbildningen ska svara upp till läroplanens krav. En redovisning av studie- och yrkesvägledartjänster är en förutsättning för en sådan diskussion på huvudmannanivå.

GR tillägger att motsvarande redovisning av tjänster behövs även i fråga om resurser för studiehandledning på modersmål inom vuxenutbildningen. De kommuner som bedriver regionalt yrkesvux med statsbidrag är skyldiga att erbjuda eleverna studiehandledning på modersmål efter behov. Likaså beskriver skollagen att studiehandledning kan erbjudas elever även inom övrig vuxenutbildning och Skolverket beskriver studiehandledning på modersmål som en viktig framgångsfaktor. Trots detta saknas uppgifter om i vilken omfattning sådant stöd erbjuds elever inom vuxenutbildningen, antal heltidstjänster samt utbildningsnivå hos den personal som erbjuder studiehandledning på modersmål. Detta försvårar en utvärdering av effekten av denna stödåtgärd till eleverna och forskning kring detta fält.

5.11.5 Likvärdig betygsättning i sfi, s. 163

GR tillstyrker utredningens förslag gällande att ge Skolverket i uppdrag att analysera likvärdig betygssättning. Skolverket redovisar årlig statistik för resultat på de genomförda nationella proven i sfi kurs B, C och D, både proven i sin helhet och per delkurs. Dock finns inte någon uppföljning av hur provresultaten korrelerar med

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

elevens slutliga betyg i aktuell kurs. I rapporter har Skolverket analyserat likvärdig betygssättning i relation till resultaten på de nationella proven både för år 9 och för gymnasieskolan. GR delar utredningens bedömning av att det även är angeläget att göra en analys av huruvida betygssättningen i sfi kan bedömas vara likvärdig.

GR vill dock betona att förslaget förutsätter en översyn av det nationella provets former och innehåll. Inom GR:s regionala yrkesutbildningar har såväl lärare som rektorer uttryckt att provet i sin nuvarande form inte i tillräckligt hög grad korrelerar med sfi-utbildningens individanpassade mål och därmed riskerar att hindra integreringen av språkundervisning och språkstöd med yrkesämnena. Nationella provet har en hög status inom sfi och formar i hög grad lärarnas undervisningsplanering. När provuppgifterna för nuvarande inte i tillräcklig grad är öppna för anpassning till den bransch och de kommunikativa situationer eleverna ska förberedas för inom respektive yrkesutbildning finns stor risk för att sfi-lärarnas undervisning inom yrkesutbildningarna orienteras mot nationella provets former och uppgifter i stället för att fungera yrkesintegrerat och anpassat till elevernas behov, erfarenheter och mål med utbildningen. Inom GR:s nätverk av chefer och rektorer inom vuxenutbildning har detta dilemma diskuterats och det har gjorts försök att bedriva yrkesutbildningarna utan formella sfi-kurser, vilket kan vara till nackdel för elever som efter yrkesutbildningen vill studera vidare och inte fått sina svenskfärdigheter prövade på rätt nivå.

5.11.6 Avbrott i sfi, s. 165

GR tillstyrker utredningens förslag gällande att Skolverket även fortsättningsvis ska följa upp elevers avbrott och dessutom kartlägga vilka stödinsatser huvudmännen behöver för att förbättra sin avbrottsshantering. GR delar utredningens bild gällande vikten av att följa upp orsakerna till varför sfi-elever avbryter sina studier. Detaljerad avbrottsstatistik är ett viktigt verktyg i det systematiska kvalitetsarbetet. Inom GR:s arbete för fullföljda studier inom andra skolformer spelar upprättande och analys av avbrottsstatistik en nyckelroll i arbetet med att stärka skolanknytning och i kommunens arbete inom KAA. Det förekommer dock flera brister gällande avbrottsregistreringen inom sfi, då det ibland görs på felaktiga grunder exempelvis när en elev byter utbildningsanordnare. GR anser därför att det är positivt att Skolverket föreslår kartlägga vilka stödinsatser huvudmännen behöver för att förbättra avbrottsuppföljningen.

GR vill i sammanhanget också betona vikten av att särredovisa avbrottsstatistiken för kombinationsutbildningar från övrig statistik inom sfi. GRs erfarenhet visar att andelen negativa avbrott är mindre på kombinationsutbildningar, än inom traditionell sfi. Genom nedbruten statistik kan nyttan och måluppfyllelsen med kombinationsutbildningar följas upp. Avbrottsstatistik är också ett viktigt verktyg i arbetet med att stötta och följa upp utsatta grupper inom utbildning och

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

arbetsmarknad, så som utlandsfödda kvinnor och unga studerande under den så kallade gymnasielagen. GR har tagit emot efterfrågan om hjälp från kommuner i fråga om att stödja gruppen unga studerande på yrkesutbildningar då man blivit varse sociala skäl till studieavbrott, t ex bostadslöshet och fattigdom. Idag finns risk för att sådan information inte samlas in.

5.11.7 Distansundervisning i sfi, s. 165

GR tillstyrker utredningens förslag gällande uppdrag till Skolverket att ta fram särskilda kurskoder för sfi-utbildning. Utredningen har i detta betänkande föreslagit en reglering av distansundervisning i sfi där en tydlig skillnad görs mellan närundervisning och distansundervisning. För att kunna följa upp distansundervisning i sfi föreslår utredningen att särskilda kurskoder tas fram enligt den reglering av distansundervisning för sfi som utredningen föreslår.

GR välkomnar detta förslag, då en allt större andel sfi-elever deltar i sfi via distansundervisning och kvaliteten i sådan undervisning behöver kunna ställas i relation till närundervisning. Frågan har aktualiserats under åren 20/21 då kommuner ställt frågan till GR vad som blir konsekvenserna av distansupplägg inom sfi och övriga komvux till följd av pandemin. Likaså har både kommunpolitiker och arbetsgivare inom såväl barnomsorg som äldreomsorg efterfrågat en stärkt muntlig kompetens inför anställning i branscherna, vilket väcker frågor om effektiviteten i en undervisning på distans, där lärarna som regel är begränsade i fråga om att träna och bedöma elevers förmåga att interagera i autentiska situationer i vardags- och arbetsliv. GR välkomnar att distansundervisningen synliggörs i den nationella statistiken. GR ser också behov av stödmaterial från Skolverket i förhållande till systematiskt kvalitetsarbete avseende distans- och fjärrundervisning då effekterna av distansundervisning på sfi har varit svåra att urskilja under 20/21.

KSA – Ett kommunalt språkansvar (kap 6)

6.3 Förslag om KSA, s. 181

Utredningens förslag om införande av ett kommunalt språkansvar, KSA, medför nya uppgifter för kommunerna. GR ser detta förslag som en kommunal fråga, och avstår därmed från att lämna synpunkter på förslaget. GR noterar dock att utredningen bedömer att kommunerna ska få tilldelning av medel för uppbyggandet av verksamheten under tre år och föreslår att kommunerna inom ramen för budgetprocessen ska tillföras medel för personella resurser. Utifrån den regionala samverkan som kommunerna har byggt upp kring kommunernas aktivitetsansvar (KAA), vill GR förmedla att kommunerna eventuellt kan ha behov av regionalt stöd, samarbete och lärande exempel i samband med införande av KSA-funktionen.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

6.5 Tidsbegränsad rätt till sfi, s. 186

GR vill lyfta vissa perspektiv och frågor av vikt gällande utredningens förslag om en tidsbegränsad rätt till sfi. Inom Göteborgsregionen bedrivs yrkesutbildningar med språkstöd, dvs kombinationsutbildningar där yrkesämnena integreras med studier inom svenska som andraspråk. Dessa kombinationsutbildningar påvisar en mycket god effekt där 8 av 10 elever är i sysselsättning efter avslutade studier. GR vill i sammanhanget påtala vikten av att elever som antas till dessa utbildningar också ska få slutföra sin utbildning. Utredningen föreslår en tidsbegränsad rätt till sfi på 4 år. Huvudmannen ska dock kunna besluta om att förlänga utbildningen upp till ett år i taget. Skälen till förlängning framgår inte i detalj av utredningen, men GR anser inte att formuleringen i författningsförslaget om särskilda skäl med hänsyn till elevens personliga förhållanden kan sägas omfatta att eleven påbörjat en kombinationsutbildning. Därför vill GR påtala vikten av att elever som påbörjat en kombinationsutbildning har skäl nog att få slutföra utbildningen. Det finns behov av att detta skrivs fram i skollagen.

GR ser också anledning att kommentera att frågan om tidsbegränsad rätt till sfi behöver relateras till det behov av förstärkt och utvecklat systematiskt kvalitetsarbete som utredningen urskiljer på huvudmannanivå nationellt. I en regional kartläggning av sfi inom GR (inom projektet GRINT) uttryckte samtliga intervjuade rektorer (med ett undantag) att det systematiska kvalitetsarbetet inom sfi var under uppbyggnad eller i behov av utveckling i kommunen. Förslaget om en tidsbegränsning förutsätter kort sagt att övriga delar av förslagen om KSA realiserar.

GR ställer sig positiva till förslaget att den individuella studieplanen ska följa sfi-eleven vid övergång till annan skolenhet/huvudman. Inom exempelvis regionalt yrkesvux finns idag risk för att viktig och stödjande kartläggningsinformation och progressionsbild för eleven går förlorad.

Vägledning och studieplanering (kap 7)

Individuell progressionsplanering, s. 228 f

GR tillstyrker utredningens förslag om uppdrag till Skolverket att införa en individuell progressionsplanering som en del i den individuella studieplanen. GR delar utredningens bedömning att detta är ett sätt att formalisera ett åtagande som redan finns idag och ingår i arbetet med betyg och bedömning. En standardisering gynnar likvärdigheten vid elevers byte av huvudman eller utbildningsanordnare och kan möjliggöra en korrekt nivåplacering. Förslaget har förutsättningar att stärka det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå då det möjliggör en analys av elevers progression per studieväg och generella utvecklingsbehov. Sådan statistik har hittills saknats och fördröjt processerna inom regionala utvecklingsprojekt som GR tillhandahållit (InVäst). Individuell progressionsplanering kan också utgöra ett

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

viktigt verktyg för dialogen mellan lärare och elev och stödja eleven i att ta ansvar för sitt eget lärande, men då under förutsättning att den inte blir en skrivbordsprodukt utan iscensätts i form av regelbundna progressionssamtal i verksamheterna.

Utifrån perspektiv på regionala yrkesutbildningar med språkstöd är det viktigt att progressionsplaneringens form är öppen för dokumentation även av elevers kompetenser och utvecklingsbehov inom yrkesämnet och erfarenheter från arbetsplatsförlagt lärande vid sidan om progressionen i olika språkfärdigheter.

Lärande exempel på hur individuell progressionsplanering utformas och används inom sfi samt erfarenheter av att utveckla sådana finns inom Göteborgsregionen. En befintlig digital form av individuell progressionsplanering inom GR har förutsättningar att bli interkommunal, vilket kan gynna elever inom de regionala yrkesutbildningarna.

Den individuella studieplanen bör även för elever i kombinationsutbildningar med svenska som andraspråk på grundläggande nivå innehålla en individuell progressionsplanering, IPP, s. 231

GR tillstyrker utredningens bedömning då GR ser att den individuella studieplanen därigenom förbättras och gynnar eleverna på de regiongemensamma kombinationsutbildningarna. Införandet av den individuella progressionsplaneringen formaliserar den pedagogiska dokumentationen av elevens lärande. Dels handlar det om dokumentation av individanpassning, men också dokumentation av praktik eller arbetsplatsförlagt lärande. GR vill dock poängtera vikten av att dessa progressionsplaneringar anpassas efter yrkesutbildningens mål och behöver vara branschspecifika.

Den individuella studieplanen ska överlämnas till mottagande skolenhet, s. 231

GR tillstyrker utredningens bedömning gällande att den individuella studieplanen ska överlämnas till mottagande skolenhet när elev påbörjar utbildning i svenska för invandrare hos ny huvudman. GR delar utredningens bedömning att det är av yttersta vikt att progressionsplaneringen följer med eleven vid byte av skolenhet. Byte av utbildningsanordnare inom sfi och kombinationsutbildningar förekommer med jämna mellanrum som ett resultat av nya anordnare efter upphandling. Det innebär dock ett nytt administrativt åtagande för kommunerna när det gäller överlämning till mottagande skolenhet. Viktigt är dock att överlämning sker, oavsett om det är mellan kommunala och fristående utbildningsanordnare eller till folkhögskolor som är anordnare av sfi.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

Skolverkets uppdrag att genomföra fortbildningsinsatser för att förbättra kvaliteten inom studie- och yrkesvägledningen bör förlängas och utökas för att möta de stora behov som finns i kommunal vuxenutbildning, s. 232

GR tillstyrker utredningens förslag och ser behov av vidare kartläggning och utredning av organisation, kvalitet och resurser i fråga om studie- och yrkesvägledning inom komvux nationellt. GR har medverkat med planering och genomförande av utbildning för vägledare inom jobbtorg och vuxenutbildning inom ramen för projektet SYVen i Stockholms stad samt genomfört en mindre kartläggning genom intervjuer inom ramen för ett projekt inom GR för stärkt studie- och yrkesvägledning för nyanlända elever inom vuxenutbildningen. Båda projekten visar på utvecklingsbehov gällande exempelvis att anpassa information om arbetsmarknad och utbildningar samt vägledningens former till nyanlända elevers behov i fråga om språkliga anpassningar och kontinuerlig handledning och samtal. Detta gäller inte minst det generella vägledningssuppdraget kopplat till undervisningen och lärarens uppdrag inom sfi och i Skolverkets uppdrag bör efterfrågas insatser för att koppla syv till undervisningen i högre grad än i dag. Erfarenheterna från dessa projekt visar också på behovet av att genomföra en översyn av resurserna för studie- och yrkesvägledning i kommunerna. Det är också därför som GR tillstyrker ovan nämnda förslag om att synliggöra dessa resurser i den nationella och kommunala statistiken.

Digitala studieformer (kap 9)

GR tillstyrker utredningens förslag om att distansundervisning får användas under utbildning i sfi. Utifrån våra erfarenheter gällande yrkesutbildningar med språkstöd, vill vi dock betona att denna typ av kombinationsutbildningar lämpar sig mindre bra för distansstudier. Erfarenheterna från distansstudier under pågående pandemi vittnar om vikten av att denna typ av undervisning bedrivs genom närstudier.

Mer jämställda villkor genom vuxenutbildning (kap 10)

Validering av kvinnors kompetenser, s. 312

GR tillstyrker utredningens bedömning om att det i hög grad saknas branschvalidering när det gäller kvinnodominerade yrken generellt till exempel inom vård- och omsorg, barnomsorg och hotell och restaurang. För de utrikes födda kvinnor som saknar yrkeserfarenhet från hemlandet är det nödvändigt att möjligheter till validering av kunskaper och erfarenheter från hemarbetet bedöms i förhållande till yrkeskompetens. GR skulle gärna se en ökad validering inom ramen för de regionala yrkesutbildningar med språkstöd som bedrivs inom Göteborgsregionen.

Meningsfulla och framåtsyftande aktiviteter för kortutbildade utanför reguljär arbetsmarknad och reguljär utbildning, s. 313

GR tillstyrker utredningens förslag om att länsstyrelserna ges i uppdrag att följa upp insatser som gynnar nyanländas etablering och främja deras hälsa, följa upp befintliga verksamheter och projekt på regional och kommunal nivå som riktar sig till kortutbildade kvinnor och män. GR välkomnar förslaget då det kan ge kommuner och regioner bättre underlag för beslut om huruvida verksamheten ska permanentas eller inte efter genomfört projekt. GR vill dock poängtera att uppdraget kräver gedigen utvärderingskompetens kopplat till målgruppen.

Individens väg från nyanländ till etablerad, s. 315

GR tillstyrker förslaget om en nationell kartläggning och kvalitativa studier kopplade till insatser för utrikesfödda män och kvinnor. Här behöver dock utredningen förtydliga vilken typ av uppgifter som ska följas upp eftersom mycket uppföljning redan görs. Inom Göteborgsregionen följs de regiongemensamma yrkesutbildningarna upp genom bland annat regiongemensamma nyckeltal för betyg, avbrott, andel som fullföljer utbildningen, andel i arbete efter avslutade studier osv. Vidare behöver utredningen förtydliga vad som menas med "berörda parter" som ska få ta del av denna uppföljning.

GR vill tillägga att formen för uppföljning spelar mycket stor roll för utfallet. I en kartläggning av elevers upplevelser inom sfi i Göteborgsregionen (GRINT) gav eleverna helt olika svar i enkätundersökningen jämfört med i fokusgruppsintervjuer som vanligen genomfördes på elevernas modersmål. GR urskiljde i det sammanhanget brister i enkäten som form och uppfattade underlaget från fokusgruppsintervjuerna som mer trovärdigt, bättre anpassat till målgruppen och som ett bättre underlag för analys. Erfarenheterna finns beskrivna i Boken om sfi (Harstad/Hostetter). I synnerhet gällde detta elever med kort tidigare skolbakgrund och elever som inte var vana vid skolsystem som uppmuntrar elevers delaktighet och utvärdering av utbildning.

Kompetens (kap 11)

11.4.3 Material för bedömning och undervisning tas fram: Bygga svenska vux Ett lämpligt lärosäte får i uppdrag att utforma ett material för en mer likvärdig och kvalificerad undervisning baserad i en bedömning av progression, s. 379

GR tillstyrker utredningens förslag och bedömer att det finns behov av denna form av material för lärare inom regionens yrkesutbildningar. GR vill dock lyfta fram att detta förutsätter att materialet stärker integreringen av språk och yrke och stödjer lärarna i att planera undervisning i förhållande till elevens yrkesmål och situationer eleverna möter på apl och i branschen. Rektorer inom regionen har exempelvis

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

uppfattat behov av stöd och styrning av lärarna på yrkesutbildningar i fråga om att tydliggöra lärandemålen för eleverna och ta fram relevanta bedömningsuppgifter.

GR vill kommentera att i utvecklingsinsatser som GR verkat inom kan det även urskiljas behov av motsvarande material för övriga ämnen inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning för att möta behoven hos den stora andelen utrikesfödda elever.

Skolverket ska utforma ett nationellt skolutvecklingsprogram med ett innehåll som syftar till ökad kvalitet i undervisning av elever med svenska som andraspråk inom komvux, s. 386

GR tillstyrker förslaget och välkomnar möjligheten till långsiktiga utvecklingsmöjligheter i synnerhet i förhållande till de regionala yrkesutbildningarna utifrån behovet att stärka integreringen av språk och yrke i undervisningen samt stärka kopplingen mellan branschens krav och undervisningens innehåll.

Utifrån erfarenheter från sfi-utvecklingsprojektet InVäst samt handledning i lokala sfi-verksamheter vill GR betona vikten av att Skolverket öppnar för långsiktiga utvecklingsprojekt där innehållet bestäms utifrån lokala förutsättningar, planeras för hållbar utveckling och omfattar hela styrkedjan. Projektet InVäst gav också vid handen att behov kan finnas i fråga om att utveckla språk- och kunskapsutvecklande undervisning inom olika ämnen på grundläggande och gymnasial nivå inom komvux där andelen utrikesfödda elever ökat och antalet avhopp/icke-godkända betyg enligt nationell statistik är betydande.

Skolverket ska genomföra särskilda riktade insatser med fokus på undervisning av elever med svenska som andraspråk inom komvux, särskilt sfi och sfi i kombination med annan utbildning inom komvux, s. 396

GR tillstyrker utredningens förslag om att Skolverket ges i uppdrag att genomföra särskilda riktade regionalt utformade insatser med fokus på elever med svenska som andraspråk, särskilt i sfi och sfi i kombination med annan utbildning. Insatserna bör baseras i de regionalt utvalda huvudmännens behov och förutsättningar och sker i samverkan med processtödjare och regionala samordnare. En regional samverkan är en förutsättning för ökad stabilitet, likvärdighet och kvalitet på kort och lång sikt. GR vill dock betona vikten av att Skolverket använder sig av redan befintliga regionala strukturer för detta arbete och ser särskilt positivt på att utredningen lyfter fram att de regioner som åsyftas är de redan upparbetade regionala konstellationer som har ett kontinuerligt samarbete kring kommunal vuxenutbildning.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Jenny Hostetter

Datum: 2021-03-11, Diarienummer: 2021-00033

11.8 Förslag och bedömningar om forskning, s. 476

GR tillstyrker förslagen om sammanställning, spridning och medel till praktisknära forskning i fråga om vuxnas lärande och efterfrågar forskning och ytterligare beprövad erfarenhet rörande undervisning av vuxna på yrkesutbildningar inom flera branscher.

Fredrik Zeybrandt
Utbildningschef

Marie Egerstad
Chef Vuxenutbildningen

Jenny Hostetter
Projektledare

Skickas till

Utbildningsdepartementet